

Po Beethovenovi Mozart, i když v historii hudby je to obráceně. Ano, po loňském beethovenovském koncertantním klání na závěr festivalu dramaturgie letošního ročníku zvolila tři nástrojově i kompozičně odlišná a specifická koncertantní díla *Wolfganga Amadea Mozarta* a atraktivitu závěrečného koncertu (8. 6.) zvýraznila všeřikajícím názvem „Amadeus“. Postupně tak zazněly: *Houslový koncert G dur č. 3 (K 216)* s *Iljou Gringoltsem*, *Klavírní koncert F dur (K 459)* s **Konstantinem Lifschitzem** a *Klarinetový koncert A dur (K 622)* s **Michelem Raisonem**.

S uspokojením možno konstatovat, že ideál „hvězdné interpretace“ anoncovaný v programové brožuře byl naplněn. Spokojíme se proto jen s hlavními a snad výstižnými charakterizačními konturami. **I. Gringolts** na sebe upozornil nespornými kvalitami už ve svých komorních kreačích, v nichž se prosazovaly, leč uměřeně a vkusně, dispozice sólistické. Jakkoli vybroušené a elegantní ztvárnění sólového partu Mozartova Koncertu paradoxně a dalo by se říci že „zrcadlově“ objeveně odhalilo vyváženou dispozici opačnou, komorní, což vyhovovalo kompozičnímu založení díla celkově respektujícího dobově-žánrové zvyklosti. **K. Lifschitz** v roli neodmyslitelné stálíce kutnohorských festivalů jako vždy imponoval neomylným a zdravě robustním výkonem, a to i začleněním do přece jen „symfoničtější“ struktury klavírního koncertu oproti koncertu houslovému. Po této stránce skutečný vrchol znamenala interpretace klarinetisty **M. Raisona** v koncertantním díle obdařeném již výraznými názvuky romantické náládovosti. Poukážeme především na vysokou tónovou kulturu sólisty nasazením počínaje, přes klenbu frází až po artikulaci detailů. Milé překvapení uchystala i zde nikoli jen doprovodná role kolektivu **Ensemble 2012**, opět vedeného **Jiřím Bárto**. Budeme se s ním setkávat i v příštích ročnících? ■

FORFEST KROMĚŘÍŽ 2012

Kroměříž, Arcibiskupský zámek, chrám
sv. Mořice

PÁR SLOV ÚVODEM...

Jan Grossmann

Po dvaadvaceti ročnících snad už není třeba festival, jakým je Forfest, představovat. V předposledním týdnu června k nim přibyla hlavní část 23. ročníku a nemožno jinak, než celý tento ročník označit jako úspěšný. I když ekonomické restrikce zasáhly i jej...

Forfest je především slavností soudobé hudby s duchovním zaměřením. Představila se na něm řada sólistů a souborů z ČR, Slovenska, Polska, Německa, Chorvatska, Itálie a dokonce z Japonska a Jihoafrické republiky. Jmenujme některé: Karel Dohnal v sóloklarinetovém recitálu, jehož součástí byla také díla s využitím elektroniky (Pavel Kopecký) a multimédií (Dohnal jako mim a hráč ve Stockhausenově téměř hodinovém Kejkliři - kdy se poštěstí zažít na závěr koncertu soudobé hudby potlesk publika ve stoje?); Mía Elezovič s až edukačním průřezem chorvatskou klavírní literaturou 20.-21. století; další klavírní recitály - Jana Duška, Dušana Šujana (SR) či Justina Krawitze (Jihoafrická republika); vynikající slovenský Quasars Ensemble pod kompetentním vedením známého mladého tvůrce Ivana Buffy či neméně znamenité a už respektované Miloslav Ištván Quarteto a Krakovské filharmonické smyčcové kvarteto s italským altsaxofonistou Michelelem Selvou; japonská pěvkyně Keiko Nakajima (choť osobně přítomného známého japonského skladatele Tsuneo Nakajimy přednesla jeho písně a jako bonbónek tři japonské lidové písně) a znamenitá mladá česká pěvkyně Hana Krejčová za doprovodu pianistek Julie Okaji (česká pianistka s ja-

ponskými kořeny) a Aleny Radové a violisty Ondřeje Štochla. Koncertní akce doplnily přednáška doc. PhDr. Eleny Letňanové z Bratislavy ke 100. výročí narození Johna Cage, sleschový koncert s Missou Pro Nobis Romana Bergera, ale též předfestivalové vystoupení tzv. Hodonínské industriální filharmonie pod uměleckým vedením konceptualisty a zvukového experimentátora Petra Vaculoviče. Jako festivalové postludium se uskutečnily týdenní kompoziční kurzy s českými a zahraničními lektory.

Forfest je také ukázkou současného výtvarného umění s duchovním zaměřením, i když menšinově. Součástí byly tedy vernisáže výstav, např. mimořádného zjevu švédské výtvarné scény, mladé Asy Boströ (zvláště úžasné, mystickou symbolikou protknuté spojení nových materiálů se starými uměleckými artefakty a materiály) či jedinečných fotografií vytvořených technikou dírkové komory moravského restaurátora a fotografa Františka Sysla ml. na výstavě Camera obscura. Mimořádným projektem spojujícím hudební a výtvarné umění s duchovním zaměřením se pak stala výstava originálních liturgických rouch českých a slovenských umělců na výstavě pojmenované Ars Liturgica a dvoji koncertní provedení nových liturgických děl skladatelů Františka Emmerta a Jana Vrkoče na koncertech nazvaných Musica Liturgica.

KRAKOVSKÉ FILHARMONICKÉ KVARTETO

Jan Grossmann

Přibližme pro dokreslení letošního Forfestu vystoupení **Krakovského filharmonického smyčcového kvarteta** spolu s italským altsaxofonistou **Michelem Selvou**. Zaznělo týden po skončení hlavní části festivalu (1. 7.) v příjemně zaplněném a nepříjemně prohrátém Sněmovním sále Arcibiskupského zámku v Kroměříži.

Dramaturgie byla sestavena tak, že v první půli zazněla díla forfestové veřejnosti již známého a osobně přítomného italského skladatele *Massimiliana Messierioho Fantasia da Concerto* pro altsaxofon a smyčcové kvarteto (světová premiéra) a *Smyčcový kvartet č. 2* (česká premiéra) a ve druhé půli soudobý kmenový repertoár kvartetistů - 1. a 3. *smyčcový kvartet Krzysztofa Pendereckého*.

Zajímavé bylo, že tzv. avantgardní kompoziční prostředky a postupy byly nejmarkantnější ne v nejnovějších, ale v nejstarší skladbě večera - v *Pendereckého 1. smyčcovém kvartetu* z roku 1960. (Je ovšem otázkou, jestli není vnímání technik 50.-70. let, včetně jejich pozdějších inovací, jako avantgardních dnes už opravdu pojmovým anachronismem?) Kvartetisté s ní provedli vtipný experiment: z notebooku spustili na čelní stěnu „Sněmáku“ obraz rolující se *Pendereckého* partitury, sami stáli čelem k ní, zády k publiku a hráli přímo z par-

Krakovské filharmonické smyčcové kvarteto, rozšířené o altsaxofonistu, Itala Michela Selvu...

titury. Byl to další důkaz, jak může nápad přiblížit pro laické publikum dílo zvukově (a notačně) stále ještě neobvyklé, a přitom sklídit bouřlivý potlesk. Dlouhotrvajícím aplausem byli kvartetisté odměněni také ve třech ostatních skladbách. Oproti minulým ročníkům se *M. Messieri* představil dílem spíše minimalistickým (*Fantasia da Concerto*) a dílem spíše neoromantickým (*2. smyčcový kvartet*), i když jsem si vědom nepřesnosti zařazení. *Fantasia* se svou poetikou ticha v hudbě se mi však spíše než minimalismus jevila jako „jiný romantismus“. Odvíjel se v ní pod jemnými tahy kontemplativně chvějivý dialog sólisty a kvarteta s postupným zahušťováním a zřetelným složek v rovině křehké a jemnohmotné. Naproti tomu měly *Messierio 2. smyčcový kvartet* (vyšel ze stejného kontemplativně minimalistického základu) a *Pendereckého 3. smyčcový kvartet* společného jmenovatele v dramatičtějším a vášnivějším rázu, v mnohem filigránštější propracovaných složkách i formě a ve stylu spíše... neoromantickým? postmoderním? novokontinuálním?

MILOSLAV IŠTVAN QUARTET

Jan Vrčko

Soubor **Miloslav Ištván Quartet** vznikl v roce 2008, na Forfestu poprvé vystoupil již v roce 2010 a stal se tehdy „objevem“ festivalu. V odstupu dvou let tedy vystoupil v Kroměříži znovu a uvědomili jsme si zřetelný vývoj, umělecký růst těchto hudebníků, kteří poctivě setrávají na své cestě k soudobé hudbě, pracují na rozšiřování repertoáru a je zřejmé, že postupují kupředu.

Před koncertem (23. 6., chrám sv. Mořice) kvartet ohlásil změněnou sestavu, housle hráli **Lukáš Mik** a **Jan Bělohávek**, violu **Stanislav Vacek**, violoncello **Štěpán Filípek**, nebyli jsme však informováni, zda je tato změna dočasná, nebo se jedná o trvalý stav. V každém případě jsme slyšeli soubor sehraný, zvukově a intonačně vyvážený, hlasy barevně vyrovnané, celkový přednes kompaktní a přesvědčivý. Hráči působili dojmem, jakoby v této sestavě hráli prostě odjakživa. Pro polyfonní partituru *Jana Nováka* zvolili precizní „bachovské“ – spíše kratší – frázování, a také díky tomu hlasy zněly průzračně a přesně. Nesmírně obtížné *Tři invence* Jana Nováka provedli s lehkostí a přesností, kterou lze jen závidět. Partitury jsou to dosti komplikované, podobně i další Novákova skladba *Quadrinium Fidium* značně prověřila dovednosti všech hráčů. V interpretaci Jana Nováka soubor obstál na výbornou. Se zájmem jsme dál poslouchali *Smyčcový kvartet Zdeňka Pololánika*, patrně nejzávažnější skladbu večera. Kompozici psal Pololánik v roce 1958, tedy ještě jako student JAMU v Brně, přesto se jeví jako dílo vyzrálé a významné. Ne náhodou hned po vzniku vzbudil kvartet mezinárodní ohlas, a pro autora se stal mezníkem, který jej uvedl do velkého hudebního světa.

Miloslav Ištván Quartet provedl skladbu dokonale, precizně vykreslil všechny nuance bohaté partitury. Pololánikova hudba zněla bez přerušení více než 15 minut, a i při kontrole každého jednotlivého detailu si skladba udržela celkové napětí a gradaci v celistvé formě.

Na konci programu zazněla poetická kompozice *Ritorni Vita Zouhara*. Hudba je zdařilou variací na Zouharovu operu *Coronide*. Taková hudba ucho posluchače vždy potěší, a konec koncertu přinesl pohodu a radost, milé osvěžení v závěru překrásného večera. ■

INBAL SE LOUČIL PREMIÉROU

Praha, Rudolfinum

Vladimír Říha

Zřídka kdy se stane, aby obyčejné abonentní koncerty měly takový ohlas i atmosféru, jako se to stalo **České filharmonii** 7. a 8. 6. v pražském Rudolfinu. Dosavadní šéfdirigent ČF **Eliahu Inbal** se na nich loučil s orchestrem, ke kterému od září nastupuje nový šéf **Jiří Bělohávek**. A ke své rozlučce si vybral zcela mimořádný program, který v plném sále (mluvím o páteční repríze) zhlédla i řada významných osobností v čele s izraelským velvyslancem Jaakovem Lévyem a Inbalovým nástupcem Bělohávkem.

Kromě *Ravelova* cyklu písní *Šeherezáda* s vynikající **Pavlou Vykopalovou** byla totiž v Praze poprvé uvedena textově nová verze *3. symfonie Leonarda Bernsteina Kadiš*. Americký dirigent a skladatel napsal symfonii po smrti prezidenta J. F. Kennedyho nejdříve na vlastní text v roce 1963. S textem ale nebyl spokojen, přepracovával ho, aby lépe uctil památku mrtvých (Kadiš je modlitba za ně v židovském náboženství). Ještě před svou smrtí stačil požádat přítele **Samuela Pisara**, který jako mladík přežil holocaust, aby napsal nový text. Pisar, původem z Polska, po válce žil na Západě, v 60. letech se stal v USA známým bojovníkem za lidská práva, spolupracoval s Kennedym, OSN a světovými institucemi, byl i přítelem **Václava Havla**. Nový text napsal a uvedl ho v roce 2003. Přestože není hercem, deklamuje ho na koncertech a učinil tak i v Praze. Jeho deklamace ve spojení s orchestrem, pěvkyní Vykopalovou a dvěma sbory (**Český filharmonický sbor Brno, Kühnův dětský sbor**) učinila ze skladby působivou událost. Pisar v textu kromě vlastních válečných zážitků dovádí utrpení lidstva až do současnosti a spolu s Bernsteinovou hudbou atakuje působivě posluchače. Dojem z večera byl obrovský, i když v něm hrály velkou roli i důvody nehudební, což ale v tomto výjimečném případě lze pochopit. Inbal i filharmonici se překonávali a setkání se skladbou a Samuelem Pisarem patřilo k životním zážitkům, což se po koncertu ukázalo rovněž při oficiálním aktu rozlučky ve foyeru galerie Rudolfinu. Škoda jen, že si toto dílo nechal ujít festival Pražské jaro, jistě mohl koncerty i pár dní po skončení festivalu zahrnout dodatečně do programu! A můžeme jen doufat, že co nejdříve vyjde český překlad Pisarovy autobiografické knihy - *O krvi a naději* - zpovědi židovského intelektuála v desítem 20. století. ■

POCTA VÁCLAVU HUDEČKOVÍ

Praha, Obecní dům

Julius Hůlek

Slavnostní koncert u příležitosti významného životního jubilea renomovaného houslového virtuosa **Václava Hudečka** (5. 6.) se uskutečnil pouhé dva dny před jubilantovými narozeninami (nar. 7. 6. 1952) a dostalo se mu dramaturgicky i interpretačně odpovídajícího interpretačního zajištění. Oslavence doprovázeli další jubilanti - **Talichův komorní orchestr** (1992) pod taktovkou jeho zakladatele a uměleckého ředitele **Jana Talicha** (1967). Program otevřela *Symfonie č. 29 A dur (KV 201) Wolfganga Amadea Mozarta*, jejíž interpretace se nesla v duchu relativně robustnějšího pojetí, zvukově podpořeného početnějším obsazením. Co se týče záduci mozartovské jiskry, ta se postupně patrněji prosazovala od věty k větě. V následujícím *Koncertu pro dvoje housle d moll (BWV 1043) Johanna Sebastiana Bacha* se k V. Hudečkovi přidružil J. Talich jako houslista. Elán a suverenita sólistů se vzájemně měřily v poměrně svižném tempu, Hudeček byl spíše lyričtější, výrazově měkčí, Talich průraznější